

יא סוכת החג בחג. פרק קמא דיומא (י) פלוגמא דרבי יהודה ורבנן והלכה כרבנן דפטרי. וטעמא משום דרחמנא אמר בית שיהא דירת קבע לאפוקי סוכה שהיא דירת ערלי מגן:

היא דירה ומיני אלף דפתחא דרבי דהוא לבדו היה נכנס בפתח קטן שאכל מקומו צימ המדרש הלכך לא הוה צימ מוחה אלף נפתח העשוי לכל לכניסה ויציאה כדרכי יהודה דמזוזה הלך אחר הרגיל אלף פתחא דרבי הונא דהיה יוצא ונכנס ט מצימו לבית המדרש לא היה מיוחד לרבי הונא לבדו כי כל בני הבית היו רגילין נהווא פתח ליכנס ט לבית המדרש ולאלף ממנו לבית השתא כיון שגם פתח זה רגיל כמו הפתח שעשוי לכל לכניסה ויציאה שניהם חייבין נמוחה דלא אמר רב יהודה אלף באלף רגיל ואחד שאינו רגיל דהלך אחר הרגיל אלף בשניהם רגיל אף על פי שאחד

ירושלמי בית מדרשה דרבי חנינה הוי ליה מזוזתא (כא) וכן עשה ה"ר מאיר מרוטנבור"ק מזוזה לפתח בית מדרשו ואמר כשהיה ישן בו שינת הצהרים היתה רוח רעה מבעתתו קודם שתיקן בו מזוזה: יא סוכת החג בחג [ו] והבית שבספינה (כ) והחנויות שבשוקים פטורים מה: יב שתי סוכות של יוצרים (ג) זו לפנים מזו הפנימית חייבת והחיצונה פטורה:

והחיצונה פטורה. נפרק קמא דסוכה (פ): ממתא דרבי לוי משום רבי מאיר ופירש רש"י (ד"ה שמי סוכות) כך היה דרך יוצרי כלי מרס צימיהם פושטים להם שמי סוכות זו לפנים מזו נפמימם הוא דר

נכנסים ויוצאים ט יותר הרבה אפילו הכי כיון שגם זה רגיל שניהם חייבין וכמו שיפתח נפתח אלף יש צימ הרבה מדרים (פס"י יג) וכן היא דעת המדרש ולפ"ז גם לפי חלמוד שלנו צימ המדרש חייב נמוחה כדליתא בירושלמי: אב"ד הרא"ש פירש דפתח צימ המדרש העשוי לכל לכניסה ויציאה פשיטא דפטור ממוחה כדמוכח בצרכות פרק שלשה שאכלו (ר"ש דף מ"ו) עובדא דאבי רבין והכא נפתחא דרבי ופיתחא דרבי הונא מיירי נפתח שיוצא ונכנס ט מצימו לבית המדרש ומתלק בן היכא דרגיל ט דחייב ודליתו רגיל דפטור וכן הס דברי רבינו. ומתלה אמר צימ המדרש פטור מהמוחה ומיירי דליתא אלף פתח אחד העשוי לכל לכניסה ויציאה אחר כך אמר ואם יש ט פתח שרגיל ללאת ט לצימו חייב נמוחה וכדי שלא נפץ שעל ידי אופו הפתח שחייב זה נמוחה לרץ לעשות מוחה גם נפתח העשוי לכל לכניסה ויציאה על כן חזר ואמר אלף עיקר הפתח העשוי לכל לכניסה ויציאה פטור. והיכא שהפתח העשוי ללאת ט לצימו ואינו רגיל זה דפטור ממוחה כי הך פיתחא דרבי לא כחט רבינו פירוש משום דמדיוקא שמעינן לה דכיון דאמר דרגיל חייב נמוחה מכלל דלאינו רגיל פטור. וצענין הלכה פסק צימ יוסף שיש לעשות מוחה צימ המדרש אלף לא ינרך אקביעותה עד כאן. ולפע"ד נראה דנכון הוא שכשיקבע מוחה נפתח הבית וינרך עליה שיהא דעתו גם על קביעות המוחה שצמית המדרש ויקבע אומם זה אחר זה מתלה נפתח הבית ואחר כך נפתח צימ המדרש ונרצה זו מחרם על שניהם:

יא סוכת החג בחג. פרק קמא דיומא (דף י) פליגי צנרימא רבי יהודה וחכמים והלכה כחכמים דסוכה דירת ערלי צעינ דמשום הכי סוכה למעלה מעשרים אמה פסולה לפי שאינה [ראויה] ליעשות אלף נמוחות קבע (סוכה ב) וכיון דסוכה דירת ערלי היא פטורה ממוחה דגבי מוחה צעינ צימ חסוד נקבע: ומ"ש דהבית שבספינה נפי פטור. כ"כ הקמ"ס נפרק ו' (ה"ט) וכתב ט דהטעם הוא כמו גבי סוכה לפי שאינה עשויה לדירת קבע. ומלמתי כמזב דמוספתא היא מה: ומ"ש החנויות שבשוקים פטורין. נראה דטעמו ללאו דירה היא שאינה עשויה אלף ללאת ולנא ולמכור שם פטורו והרמב"ם (שם) כתב דהטעם מפני שאין קטעין לדירה עכ"ל: שתי סוכות של יוצרים וכו'. מימלא דרבי לוי משום רבי מאיר פרק קמא דסוכה (דף ט):

דרכי משה

במזחות כל כך במדינות הללו אולי הואיל ובכל בית אין בו אלא בעל הבית אחד ולא דרים בשאר חדרים וסומכים בבית החורף אקישוט הנשים וטינוף הילדים ובחדרי משכבות סומכים [ה] אמהר"ם דסבר דמקום שאיש ואשתו ישינים פטור ובמרתפות סומכים ארמב"ם (פ"ו ה"ז) דפוטר ארצות, וחצירות שלנו אחורי הבתים חשיבא להו מוקצה מן דחשיב

פרישה

(כא) וכן עשה ה"ר מאיר מרוטנבור"ק וכו'. זה לשון צימ יוסף ורואי למוס לדניהם אלף לא ינרך עליהם נשעת קביעת המוחה כמ"ש צמינ רפ"ט מ"ב: (כ) והחנויות שבשוקים פטורים. דמתינ צימן שהוא דירת קבע לאפוקי אלו שהם דירת ערלי. ונראה דמזבן הזה אלו מדרים הנקראים קליטין סיבס ולרץ עיון: (ג) זו לפנים מזו. כך היה דרך היוצרים צימיהם לעשות שמי סוכות זו לפנים מזו נפמימם הוא דר ומלמד

חדושי הגהות

[ה] פוסכים אפשינן (פי רפד) דסגר וכו': [ו] זה לשון הנ"ם על זה ומ"ש דצמ שנספינה נמי פטור כן כתב הרמב"ם נפרק ו' וכמז ט דהטעם הוא כמו גבי סוכה (סוכה כג: מד) לפי שאינה עשויה לדירת קבע ומלמתי כמזב דמוספתא היא. ומ"ש הפטירות שששוקים פטורין נראה שטעמו כיון דלאו דירה היא שאינה עשויה אלף ללאת ולנא ולמכור שם פטורו והרמב"ם כתב דהטעם מפני שאין קטעין לדירה עכ"ל:

הגהות והערות

מ פירש רש"י בעירובין קא ע"א, הרלה שבמוקצה. רחבה שאחורי הבתים וכו' שאין משחמשין בה תדיר: ובתשובת מהר"ל איתא בהמשך. לא הוקף לדירה וחשבי להו אינו רגיל: [מא] ראה טור יורה דעה סימן סא (צג טו"ב). ומבואר שם בבית יוסף בשם הרא"ש וכ"כ שם הבי"ח דדעה מהר"ם דמתנות כהונה נוהג מדינא בומן הוה בחרץ לארץ וכ"ה במרדכי חולין סימן חשלו ובחשב"ץ קטן סימן שפז: [מב] דאיתא שם דיש לברך בשעת קביעת המוחה: [מג] כן איתא כיומא שם ע"ב דטעמא דרבנן משום דסוכה דירת ערלי בעינו. ומשי"כ הבית יוסף דרחמנא אמר ביתך כ"כ גם בכסף משנה פ"ו ה"ט דסוכה דירת ערלי בעינו וכו' כלומר דדומיא דבית בעינו ע"כ: [מד] שם, העושה סוכתו בראש העגלה או בראש הספינה כשרה ופירש רש"י כשרה, דדירת ערלי סגי בה. עוד כתב שם רש"י דבראש הספינה הרוח שולטת שם ועוקרתה. והרמב"ם כתב לפי שאינה עשויה לדירת קבע ומשמע אפילו סוכה שאין הרוח יכולה לעקור אותה. וראה בב"ח שלא הביא מראה מקום זה: [מה] מ"ש הבית שבספינה והחנויות שבשוקים פטורים כן איתא ברמב"ם פ"ו ה"ט ובב"י כאן לא ביאר דין זה ובכסף משנה שם ז"ל אך מה שכתב ובית שבספינה, ע"כ ולא סיים. והרא"ש בהלכות מוחה סימן יח הביא

דבענין אחר לא חוי לדירה ורבינו הבי הכריע בהרמב"ם בסעי' י"ג ולא הביא כלל דעת הרא"ש אך באמת יש עוד קדמונים הסוברים כהרא"ש ולכן יקבענה בלא ברכה (ג"ן סק"ג) או יברך על אחרת ויכוין לצאת גם עליה (סע) ושיעור ד' אמות לפי מדה שלנו במדינה רוסיא הוא ג' ארשין שהוא סאוועין אחר בלשון רוסיא וכבר בארנו זה בח"מ סי' רי"ח.

כב וזה שכתב שתהיה לו שתי מוזהות ומשקוף יתבאר בסי' רפ"ו בס"ד וזה שכתב שתהיה לו תקרה כהב רבינו הבי בטע"י י"ד בית שאין לו תקרה פטור היה מקצתו מקורה ומקצתו אינו מקורה אם היה הקירווי כנגד הפתח חייב במוזה והוא שיהיה במקורה ד' על ד' עכ"ל והוא ג"כ דברי הרמב"ם והיה אם יש בו לרבע ד' על ד' (ג"ן סק"ד).

כג ודע דבשני דינים אלו באין בו ד"א ואין לו תקרה נראה דהוה בחדר יחידי או בהפתח שיוצאין בו לחוץ אבל אם נכנסין סדר זה לחדר גדול ומקורה כוודאי הפתח של הקטן או אינו מקורה הנכנס להגדול או להמקורה חייב במוזה מצד החדר השני שהוא לו מקום יציאה וכן הורה גדול אחר (ע' נחלובי פנע"א שכתב בן גדול ד"א וז"ל נמקור) ובהכרח לומר כן דדל הקטן או האיני מקורה בכאן והגדול המקורה חייב בפתח שיוצאין ממנו או שנכנסין אליו.

כד וזה שכתב שיהיו לו דלתות כבר כתבנו שרבים חולקים על זה ורבינו הבי בספרו הגדול הכריע דלא כהרמב"ם ומ"ם הביא דעתו בש"ע סעי' ט"ו וז"ל הבית אע"פ שאין לו דלתות חייב במוזה ויש סי' שפי"ד עכ"ל ולפ"ו אפשר דיקבע בלא ברכה ויש בזה חומרא לדעת הרמב"ם כגון אם קבע המוזה קודם תליית הדלתות ואח"כ תלה הדלתות להרמב"ם פסולה משום תעשה ולא מן העשוי כיון שנקבעה קודם החיוב ולשאר הפוסקים כשירה (לט) ולפ"ו אם אין לו ערין דלתות כיצר יעשה יקבע המוזה בלא ברכה וכשיתלה דלתות יטול המוזה מקביעותה ויחזור ויקבע אוהה (ג"ן סק"ג) כדי לצאת דעה הרמב"ם ובמ"א דברכה א"א לברך עליה בשום פעם כסובן.

כה וזה שכתב שיהיה נובה י"ט יתבאר בסי' רפ"ו וזה שכתב שיהיה הבית חול כבר נתבאר וכן במה שכתב שעשוי לדירת אדם כבר נתבאר שחולקים עליו בזה וזה שכתב שיהא עשוי לדירת כבר נתבאר וזה שכתב שיהא עשוי לדירת קבע הי"פ למעוטי כמו סיכה שהיא דירת אהעי רק לחג הטוכית וז"ל רבינו הבי בסעי' י"א סוכת החג בחג והבית שבספינה והחנויות שבשחקים פטורים עכ"ל מפני שהם דירה ארעי (ג"ן סק"א) ואפילו יושבים שם כל היום מ"ם כיון דבלילה אין יושבין שם הו"ל דירת

32x

עראי ופטורים (ט"ו סק"י) אבל חנות שכביתו הפתוח לרה"ר חזאי חייבת במוזה (סע).
 כו ולענין דברי רבינו הבי והמפרשים שכתבו דין רחנויות להלכה מאד תמוהים דין זה הוא מהרמב"ם שם דין ט' שכתב וז"ל החנויות שבשחקים פטורין מפני שאינן קבועין לדירה עכ"ל וכחנתי לפי שיטהו דמצריך שיהא עשוי לדירת אדם ובית האוצרות פטור אבל אגן דקיי"ל דחייב הרי לא גריעא חנות כבית האוצר שהרי סחורה כוננה שם חסור והמפרשים חפסו דמשום דירת עראי פוטור ואינו כן וראיה לזה דהרמב"ם מקודם כתב דין סיכה וספינה וכחב הטעם שאין זה דירת קבע וז"ל לפי שאינן עשויין לדירת קבע ובחנויות כחב לפי שאינן קבועין לדירה כלומר לדירת אדם אלא לסחורה (ופל פטור ל"ק לי מפני שפאו כניא מקודם נתיב נתקן נ"כ דפת הרמב"ם ולכן כתב זה להרמב"ם אבל נש"ס לא כניא כלל דפת הרמב"ם ופכ"ס לדינא כל חנות חייבת במוזה).

כז ודע דהא דסוכה פטורה מן המוזה זהו בסוכה שרק בסוכות יושבים בה ולא בכל השנה אבל סוכות שלנו העשויים בחדר שררים בה כל השנה ובסוכות נופלים הנג ומסככין אותה נראה דגם בסופות חייבת במוזה שהרי עכ"ס היא דירה קבועה לכל השנה כולה וכן יראה לי הך רבית שבספינה זהו כשעשו בית עראי בספינה אבל בספינות שלנו שיש בהם בתים קבועים וגם בספינות ההולכות על הנהרות שיש בכל ספינה בית קבוע וקורין לה קאיוט"א חייבת במוזה שהרי היא דירה קבועה (ודין כפי"כ לא ידענו מקורו וכפי"כ כתב ממ"א כתוב דחוכמתא כ"ז פ"ט וחכמתא ולא מלחתי).
 כח אמרינן בסוכה (מ"י) שתי סוכות של יוצרים זו לפנים מן הפנימית חייבת במוזה והחצונה פטורה ופירש"י דרך היוצרים עושים להם שתי סוכות בפנימית דר ומצניע קדריהו ובחצונה עושה מלאכתו ומוציא קדרותיו לסכור עכ"ל ופריך ותיהו חצונה כבית שער הפנימית ופירש"י דחייב במוזה מדרבנן ומחרץ משום דלא קביעא ופירש"י לא זו ולא זו דבר קבוע ואין הפנימית חשובה להיות לה בית שער עכ"ל ומבואר מדבריו דרק לענין בית שער פטורה משום דלא קביעא אבל הפנימית אע"ג דגם היא לא קביעא מ"ם סוף סוף הרי דר בה כל השנה וחייבת במוזה ומה יש ללמוד דאם יש לאחר סוכה שהיא בנין עראי ומ"ם אם דר בה כל ימי השנה חייבת במוזה ודחוקא דירה קבועה אבל אם אינו דר בה אף שעושה בה מלאכתו לא מקדי דירה שהרי רש"י פירש שעושה מלאכה בחצונה ועכ"ז פטור אלא מפני שהיא עראי אבל בגניץ קבוע כשעושה בה מלאכה חזאי חייב במוזה דלא גרע סכית האוצר (כנ"ט ד').

כט והרמב"ם שם כתב שתי סוכות של יוצרים זו לפנים

קצת לומר דנ"מ באם אין שם אלא פתח אחד שסתמו ומ"מ דר בו ע"י חור שמשמש דרך שם ולכן לא יועיל סתימה לבד אלא פרץ פצימיו, לא קשה כלום דמסתבר דאין זה נחשב דירה אם משתמש רק דרך חור ופטור עדין מטעם שאין דר בו. ואם יש שם פתח גדול אבל הפטור ממזוזה כגון בלא משקוף ומזוזות יועיל סתימה לבד לפטור כיון דיש לו פתח להשתמש תלינן שלא יפתחהו.

אחיך אוהבך.

משה פיינשטיין

סימן קעח

בבית שנמל רשות לאפות בו פעמים
בשבוע אם חייב במזוזה

י"ד מרחשון תשי"ג.

מע"כ ידידי הרה"ג מהר"ר בנימין צוקער
שליט"א.

ובענין בית שאין בו דיורין שנתן רשות לאחד לאפות שם פעמים בשבוע אם חייב במזוזה. הנה אף בבעלים עצמן כיון שהתשמיש הוא רק לפעמים בשבוע הוא רק דירת עראי שיש לפטור ממזוזה דלא עדיף מחנויות שבשוקים שפטורין שכתב הט"ז בסי' רפ"ו סק"י שהוא אפי' ביושב שם בכל יום וכ"ש בתשמיש שאינו בכל יום. ואף להחולקים כמו הדרישה שנשאר בצ"ע והיד הקטנה שהביא

אריכות הדרך קצת מצד טעמים לו ואינו משתמש בהם רק באחד ללא תועלת כלל דאטו בשופטנין שאינו משתמש בו או להראב"ד לא יפתחם לעולם דכמו שעתה אינו ת הדרך כן לא יקפיד לעולם ע"ן לגמרי בעינן פרץ פצימיו ואל"כ תחיהו דלא יבטל כל הבית לגמרי ת סתום ולא נקט פתח סתום באופן דא זו כן דמאחר דאף שסתם הפתח יל לילך לשם דרך חדר אחר והפתח הדרך או לעוד איזה תועליות שישנם ו אנו שאין צורך להם בתועלת זה יכות הדרך לשם אמרינן ג"כ שכמו יין לזה כ"כ לא יקפידו לעולם כמו חות, ומועיל סתימה לפטור ממזוזה אף במזוזה לפטור כדבארתי. ול"ד י דבעי פרץ פצימיו.

סתמו אף שלא השתמש בו מעולם ה מאחר שאין לחדר ההוא מכאן פתח דסעי' י"ח, אבל בסתמו מסתבר שגם יועיל מעשה סתימה לבטל תשמיש לענין ד' אמות להראב"ד וכדבארתי בהוצרכו מתחלה, דמסתבר שהחיוב דב' רק באינו רגיל חייב ובסתימה יפטר. דולה יש מהא דלא הוזכר כלל דין ענין מזוזה לא בגמ' ולא בשום פוסק ולדברי נוחא דלפ"ז אין שייך כלל מה לבד לפרץ פצימיו דזה שבעינן א דוקא בבית סתום לגמרי וא"כ אין

הפ"ת סק"י שמחייב בחנויות שיושבים בכל יום נמי יודו שפטור כיון שאינו בכל יום. ומצד הכלים כיון שאין מונחין שם מחמת שהוא חדר העשוי להניח שם כלים אלו אלא מכיון שהיו מונחים שם מתחלה נשאר שם לא נחשב זה דירה כיון דלא נעשה לכך. ובשואל א"צ לזה שפשוט שבכל פעם ופעם הוא שאלה אחרת שהרי יכול לחזור בו ואף אם היה בקנין שאין הבעלים יכולין לחזור בהם מכל השנה נמי הא עכ"פ השואל יכול שלא ליכנס פעם השני לכן ברור שפטור ממזוזה. ובשוכר על שנה לתשמיש פעמים בשבוע הוא כהבעלים שיש ג"כ לפוטרו מטעם דלעיל.

ידידו,

משה פיינשטיין

סימן קעט

אם יש לקבוע המזוזה בבית שכורה בתוך שלשים יום ואם לברך אז או לחכות אלאחר שלשים

כ"ד כסלו תשי"ד.

מע"כ ידידי הרה"ג ר' נח בראיער שליט"א.

מה ששאל ידידי אם לקבוע המזוזה תיכף או לחכות

ביותר יניחנה כנגד כתפיו אף למטה משליש העליון (ב). ובכל אופן לא יניחנה בטפה הסמוך למשקוף (ג).

ב. פרח שהמזוזות אינן מגיעות למשקוף, אע"פ שיש כותל עד המשקוף יניחנה על המזוזה (ד).

ג. פתח שבצד ימין המזוזה נכנסת והפתח מתרחב (ה), אם המזוזה שבמקום הקצר גבוהה עשרה טפחים יקבענה בה (ו). ואם אינה גבוהה עשרה יקבענה במקום הרחב (ז).

ד. נתנה למטה משליש העליון והיא למטה מכתפיו פסולה (ח). נתנה למעלה מתחלת שליש העליון ואף למעלה מכתפיו כשרה (ט). נתנה בטפח הסמוך למשקוף, אם יכול יחזור ויקבענה כדין (י).

מקום קביעת המזוזה. ועי' מ"ש בפרק ז' סעיף יד במקום קביעת מזוזה בפתח המתעגל. (ב) ש"ך וטו"ז שם. ועי' במק"מ ובגדולי הקדש שפקפק על זה, ומ"מ רוב האחרונים סתמו כן. ובאבני גזר כתב שאם הפתח אינו גבוה הרבה יניחנה בתחלת שליש העליון כדינו אף שהוא קצת למעלה מכתפיו, כל זמן שהמזוזה נראית בדרך כניסתו לבית. ומה שאמרו בירושלמי כנגד כתפיו איירי בפתח גבוה הרבה שאם יקבע בשליש העליון אין המזוזה נראית כ"כ. ובשו"ת מהרש"ם ח"ג סי' ריט כתב, שכל שהמזוזה תוך עשרים אמה יקבענה בתחלת שליש העליון. (ג) שו"ע שם. ואף כשהפתח נמוך. ולכתחלה לא תהא אפי' מיעוטה בטפח הסמוך למשקוף. (ד) כן נ"ל, דבמקום יציאת גידון כמזוזה לכו"ע, מוטב לצאת ידי כולם ויקבענה במזוזה. (ה) ציור יז. (ו) דרך החיים הלכות מזוזה. וכתב במק"מ שמ"מ תהיה המזוזה בגובה שליש העליון מהמשקוף. ולענ"ד לא כן כוונת הדה"ח שהרי קיי"ל אין צריכין ליגע, והחלק העליון כאילו אין לו מזוזה. (ז) דרך החיים. ותמה במק"מ שהרי זו מזוזה נכנס ויוצא שאינו גידון כמזוזה (עי' לעיל פרק ז' סעיף ג), אלא ע"כ שאין זה כנכנס ויוצא, ולכן כתב שאפי' גבוה פחות מ" טפחים (אם אינה למטה משליש העליון לשיטתו) יקבענה בקטנה. ולא ביאר במק"מ מדוע אינו נחשב כנכנס ויוצא. ועוד ק"ל שהרי אם קובעה במזוזה הרחבה הרי היא גבוה מן הקרקע ג' טפחים ולכאורה פסולה מדין מזוזה. ולולא דברי הדה"ח שם שכתב שאפי' נכנסת אמה ויותר, היה אפשר לומר דמיירי שיש פחות מג' טפחים בין זו לזו ובכה"ג הוי מזוזה, אבל להדיא כתב הדה"ח שם שאפילו נכנסת אמה ויותר. ולתמיהת המק"מ הי' אפשר לומר כמ"ש לעיל (פרק ז' סעיף ג) שאם ניכר שנעשה לשם פתח לא הוי פתחי שמאי. ונלענ"ד שדעת הדה"ח הוא כמ"ש לעיל (פרק ז' סעיף יח) בשם הדע"ק שאם הפתח גבוה מן הארץ פחות מעשרה טפחים חייב במזוזה, ולכן באמת חשבינן כאן כאילו קרקע הפתח מתחיל ממקום הרחב, ולכן ישער תחלת שליש העליון ממקום המתרחב. (ח) טו"ז וש"ך שם. וכתב ביד הקטנה שבמקום שאי אפשר לקיים המצוה בענין אחר מוטב לעשותה כך מלבטל המצוה. ומ"מ נראה דלא יברך. (ט) שו"ע שם. (י) דמדינא כשרה, אלא כדי לצאת דעת הרמב"ם. ועי' להלן פרק יא לענין ברכה.

כד. אם קרקעית החלון גבוהה י" טפחים מהקרקע, השליש העליון נמדד מהקרקע עד תחילת החלון⁽¹⁹⁾, וירחיקה טפח מתחתית החלון⁽²⁰⁾.

אם החלון עומד באמצע גובה מזוזה הפתח, ויש תחתיו י" טפחים, החלק שמעל החלון אינו נידון כמזוזה הפתח, ויקבעה בשליש העליון של מזוזה הפתח שתחת החלון⁽²⁰⁾.

כה. לפיכך אם החלון שבצד הפתח גבוה 76-96 ס"מ מהקרקע, הנוהגים כשיעור הטפח 'הקטן' [אף רק כספק], נראה שיקבעה תחת החלון⁽²¹⁾. והנוהג כשיעור הגדול [אף לקולא] יקבעה בחלון⁽²¹⁾. אך ראוי לצאת מהספק, ולהמשיך את מזוזה הפתח עד למשקוף, ויקפיד שהתוספת תראה כחלק ממזוזה הפתח.

כו. אם מזוזה הפתח שמעל י" טפחים שוקעת פחות מטפח, נראה שהשליש העליון נמדד עד המשקוף⁽²¹⁾. ואף אם השליש העליון הוא כותלו הימני של הבית, נראה שהכותל נחשב כחלק ממזוזה הפתח⁽²¹⁾.

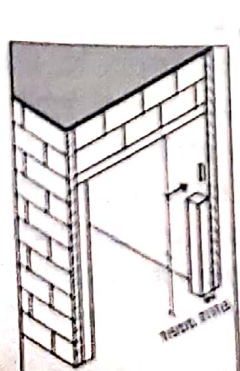
(1) כנלענ"ד, דכיון שהוא מחיצה תלויה, אין לו שם של מזוזה, וגוד אסיק רק יכול להחשיב כאילו המזוזה נמשכות למעלה, אך אינו נותן שם של מזוזה לדבר שאין לו תורת מזוזה. ואין להביא ראיה מדאמרינן גוד אסיק לרופן עקומה לענין סוכה, דגם התם הגוד אסיק רק מועיל להחשיב שהדפנות מגיעות לסכך, אך דאי שאין לסכך דין מחיצה, דאין מחיצה שוכבת. וכן נראה ממש"כ המשנ"ב (שסג, קיב) בשם הט"ז שלא יהיה דבר המפסיק בין המזוזה למשקוף. ומבואר דלא אמרינן שההפסק עצמו יחשב כחלק ממזוזה"פ מדין גוד אסיק. אמנם לפמש"כ בפ"כ ס"ק פ"ז דכ"ד הט"ז הם דוקא בגג, או עכ"פ באופן שאין דרך פתחים בכך. י"ל דחלון אינו מקלקל את צוה"פ.

(2) דא"א להחמיר כתרומיהו, שהרי אם אין כה י"ט לחזו"א, צריך לקובעה דוקא בחלון, ולרח"נ יש לקובעה דוקא על מזוזה הפתח שתחתיה. וכיון שכן, יש לצרף לדעת הגר"ח את דעת הטור שגם למטה מהשליש העליון יצא יד"ח, ולקבוע למטה.

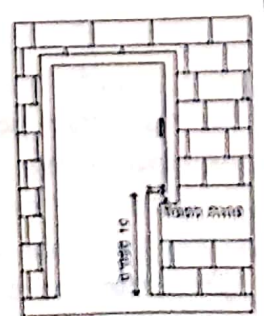
(3) שהרי דינו כחלון למטה מי', שנתבאר לעיל.
 (4) כנלענ"ד, דעד טפח פשיטא דנידון החלון כחלק ממזוזה"פ, שהרי אף למטה יכל להעמיק עד טפח

שמעליו אינו חלק ממזוזה"פ, שהרי הוא מרוחק מקצה הכותל, משא"כ היכא שאין בגובהו י"ט, הרי מזוזה"פ הוא הכותל שבעומק שיש בו י"ט, וממילא צידי החלון שהוא ע"ג, הרי הוא המשך למזוזה"פ.

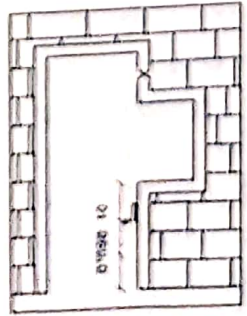
אלא שצ"ב מ"ש ממזוזה העשויות בשיפוע, לצד הנגדי של חלל הפתח, שבפשוט קובע בשליש העליון. וי"ל שהסיבה שאין לכותל החלון דין מזוזה"פ אינו משום שהוא מרוחק ממקום ההילוך, אלא משום שהוא למטה מי"ט, והרי היא כמחיצה תלויה. ואף שבעלמא גם למזוזה"פ שמעל י"ט יש דין של מזוזה"פ, היינו משום שהיא המשך למזוזה"פ שתחתיה, משא"כ צידי החלון אינם מעל מזוזה"פ, שהרי מזוזה"פ כשרה לקביעה רק בטפח החיצוני הסמוך לחלל הפתח. וה"ה למזוזה"פ העשויה בשיפוע, כיון דכל משהוא המשתפע הוא מעל המזוזה"פ שתחתיו, גם החלק העליון נחשב כמזוזה"פ.
 (חט) ס' חובת הרר (פ"ח סק"ו), ודלא כמק"מ (רפו, לו) שכתב שהרה"ח מיירי כשגובה המזוזה הנמוכה היא תוך שלישי העליון למשקוף. דזה דוחק גמור, שהרי לדבריו נצטרך לומר שהרה"ח מדבר בפתח שיש בו גובה י"ב טפחים בערך, שהוא פתח נמוך ביותר, וברדה"ח משמע שפתחים אלו שדן בהם היו מצויים בתנויות בזמניהם.

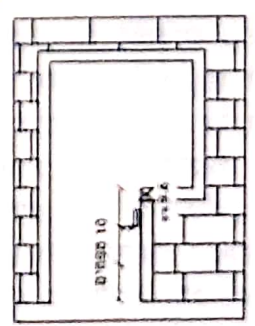
(222)

(221)

(220)

(219)